

Omgevingsbeleid Zuid-Holland

Startnotitie

Partiële wijziging 2018 Visie ruimte en mobiliteit,
Programma ruimte en Verordening ruimte 2014

Modules:

- *Ladder voor duurzame verstedelijking*
- *Detailhandel*
- *Behoefteramingen bedrijventerreinen*
- *Instrumentarium wonen*
- *Energietransitie*
- *Vraagstukken bebouwing buitengebied*
- *Projecten Crisis- en Herstelwet*
- *Kaartwijzigingen*

1. Aanleiding

De maatschappij verandert en vraagt een overheid die vanuit haar toegevoegde waarde bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven. Het Hoofdlijnenakkoord “Slimmer, schoner, sterker” verwoordt deze ambitie. De provincie Zuid-Holland werkt daarom aan de totstandkoming van opgavegericht omgevingsbeleid. In de “Aanpak Omgevingsbeleid” heeft de provincie Zuid-Holland beschreven hoe het opgavegerichte omgevingsbeleid tot stand komt via een modulaire aanpak en in de plaats komt van het huidige – vaak nog sectorale - beleid.

De ontwikkeling van het omgevingsbeleid is in lijn met de Omgevingswet, die over enkele jaren in werking zal treden. De onderdelen, ofwel modules, van het omgevingsbeleid zullen tezamen de in de Omgevingswet voorgeschreven omgevingsvisie, omgevingsverordening en omgevingsprogramma’s vormen. De provincie kiest daarmee voor een vernieuwende aanpak, omdat niet is gekozen voor een groots planproces waarbij de nieuwe beleidsproducten in één keer volledig tot stand komen.

De provincie bevindt zich in een verandertraject naar een nieuwe manier van werken voor de ontwikkeling van omgevingsbeleid. Bij deze ontwikkeling hanteert de provincie de zogenaamde IMAGO-uitgangspunten: Integraal, Modulair, Adaptief, Gedragen en Operationeel.

In de tussentijd wil de provincie de inwerkingtreding van de Omgevingswet niet afwachten. Een aantal urgente onderwerpen vragen om mogelijke doorwerking in onze beleidsproducten. De provincie wil tijdens het verandertraject onderwerpen al zoveel mogelijk behandelen volgens de nieuwe manier van werken. De te ontwikkelen voorstellen op de diverse onderwerpen zullen daarom worden betrokken bij de gesprekken over de sturingsfilosofie van de provincie. Dit met als doel om aan te sluiten op het opgavegerichte omgevingsbeleid van de provincie Zuid-Holland.

Deze startnotitie heeft betrekking op enkele onderwerpen voor het omgevingsbeleid die –vanwege het urgente karakter- kunnen leiden tot wijziging van onderdelen van de Visie ruimte en mobiliteit, het Programma ruimte en de Verordening ruimte 2014. In aansluiting op de nieuwe adaptieve manier van werken, kan het zijn in een later stadium dat de beschreven onderwerpen nog worden gewijzigd, of dat er nieuwe urgente onderwerpen, die nu nog niet in deze startnotitie zijn vermeld, nog worden toegevoegd.

2. Modules

De modules in deze paragraaf sluiten aan bij de ambities en opgaven die de provincie formuleert voor het omgevingsbeleid.

2.1. Ladder voor duurzame verstedelijking

Wijziging rijksladder

De minister van IenM heeft onlangs een wijziging vastgesteld van de ‘ladder voor duurzame verstedelijking’ zoals opgenomen in artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). De wijziging is per 1 juli in werking getreden. Met de wijziging is beoogd knelpunten op te lossen die zich voordoen bij de toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking. Knelpunten die om een oplossing vroegen zijn onder andere de soms onduidelijke begrippen, de toepassing van de ladder bij globale en flexibele bestemmingsplannen, de onderzoekslasten en de regionale afstemming.

De belangrijkste wijzigingen betreffen een vereenvoudiging door het loslaten van de afzonderlijke ‘treden’ van de Ladder en het vervangen van het begrip ‘actuele regionale behoefte’ door: ‘behoefte’. Zowel voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen binnen als buiten bestaand stedelijk gebied moet de

behoefte worden beschreven. Op dit punt is het beleid onveranderd. Uitgangspunt van de ladder blijft dat met het oog op een zorgvuldig ruimtegebruik, een nieuwe stedelijke ontwikkeling in beginsel in bestaand stedelijk gebied wordt gerealiseerd. Een motivering hiervoor is alleen nog maar nodig als de ontwikkeling buiten bestaand stedelijk gebied wordt gerealiseerd. Voor plannen met een uitwerkingsplicht of een wijzigingsbevoegdheid is de mogelijkheid opgenomen de ladderplicht door te schuiven naar het uitwerkings- of wijzigingsplan.

In de Verordening ruimte 2014 is een eigen provinciale ladder opgenomen. Enerzijds is daarmee beoogd het provinciaal belang bij toepassing van de ladder te onderstrepen. Anderzijds heeft de provincie onderdelen van de ladder toegespitst en uitgewerkt voor de Zuid-Hollandse situatie. Zowel de oude als de nieuwe regeling in het Bro laten daar ruimte voor.

In de Nota van toelichting bij de nieuwe rijksladder is nadrukkelijk aangegeven dat provincies de bevoegdheid hebben om in hun verordening op de ladder in het Bro aanvullende regels te stellen, mits deze niet strijdig zijn met het Bro. Wel zullen provincies bij de toepassing van deze bevoegdheden rekening moeten houden met de vereenvoudiging van de ladder zoals deze nu in het besluit is vastgelegd.

De provincie heeft in het voortraject positief gereageerd op het voorstel tot aanpassing en vereenvoudiging van de rijksladder. Enkele wijzigingen sluiten zelfs beter aan op de provinciale ladder. Wel heeft de provincie ook enkele kanttekeningen gemaakt. Enkele begrippen zijn in de rijksladder niet gedefinieerd en worden nu door jurisprudentie ingevuld. Zo wordt het herbestemmen van onbenutte plancapaciteit in de jurisprudentie niet gezien als een 'nieuwe' stedelijke ontwikkeling, waardoor de ladder hierop niet van toepassing is. Als sprake is van overprogrammering is heroverweging van onbenutte plancapaciteit naar het oordeel van de provincie, echter wel nodig. De provincie had daarom graag gezien dat de minister hierover een expliciet standpunt had ingenomen. Een ander punt waarbij de provincie een kanttekening heeft geplaatst is de mogelijkheid om de ladderplicht door te schuiven naar een uitwerkings- of wijzigingsplan.

Aanpassing provinciale ladder

De verschillen tussen de provinciale ladder en de nieuwe rijksladder zijn niet zodanig, dat aanpassing per se nodig is. Wenselijk is aanpassing echter wel, om qua terminologie en methodiek beter aan te sluiten bij de rijksladder en onduidelijkheid voor gemeenten te voorkomen. In de tussentijd kunnen beide ladders echter prima naast elkaar bestaan en vult de provinciale ladder de rijksladder aan. Bij verschillen gaat de rijksladder voor de provinciale ladder, omdat de rijksladder een hogere regeling is. Dit speelt met name bij het doorschuiven van de ladderverplichting naar een uitwerkings- of wijzigingsplan. De provinciale ladder biedt deze mogelijkheid nog niet.

Bezien zal worden of het mogelijk is de provinciale ladder geheel in te trekken en te volstaan met een verwijzing (in beleid en/of regels) naar de rijksladder. Er blijven dan nog wel enkele punten over, waarbij het opnemen van aanvullend beleid of regels overwogen zal worden. Het gaat daarbij onder meer om:

- regionale afstemming;
- onbenutte plancapaciteit;
- koppeling met locatiebeleid;
- koppeling met 3 ha kaart;
- instrumentarium woonbeleid;
- begrip 'bestaand stads- en dorpsgebied' (BSD) versus 'bestaand stedelijk gebied'.

Het rijk heeft aangegeven in overleg te willen treden indien de provincie overweegt aanvullende regels op te nemen in de provinciale verordening.

Naar verwachting kan dit onderwerp leiden tot aanpassing van niet alleen de Verordening ruimte 2014, maar ook van de Visie ruimte en mobiliteit en het Programma ruimte.

2.2. Detailhandel

De dynamiek in de detailhandel is al enkele jaren bijzonder groot. Tegenover het faillissement van al lang bestaande winkels, staat het succes van nieuwe winkelformules. De leegstand is toegenomen en de schaalvergroting zet door. Verkoop via internet vormt een steeds groter aandeel binnen de totale detailhandelsmarkt. Het recent verschenen Koopstromenonderzoek Randstad 2016 laat zien dat ook het (ruimtelijk) koopgedrag wijzigt en daarmee de positie van de afzonderlijke winkelgebieden.

Voor de provincie Zuid-Holland is dit aanleiding om te bezien of het detailhandelsbeleid nog wel voldoende aansluit op de actuele situatie en de verwachte ontwikkelingen. Ook zal worden bezien of het detailhandelsbeleid en de bijbehorende regels nog wel voldoen aan de sturingsprincipes van de provincie. Daarom wordt thans gewerkt aan de Notitie Detailhandel, op basis waarvan de discussie over het detailhandelsbeleid kan worden gevoerd.

De Notitie wordt naar verwachting in september 2017 afgerond. Een en ander kan aanleiding zijn tot wijziging of bijstelling van (onderdelen) van het beleid en de regels met betrekking tot detailhandel. Het gaat dan om zowel visie, programma als verordening.

2.3. Behoefteramingen bedrijventerreinen

Een van de doelen van het vraaggericht bedrijventerreinenbeleid is het op langere termijn in evenwicht brengen van vraag naar en aanbod van bedrijventerreinen, zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht. Dit omdat bij te veel aanbod resterende kavels onbenut blijven of er leegstand ontstaat. Dat heeft een negatief effect op de vastgoedwaarde van bestaande panden en de ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast wordt herstructurering van bestaande terreinen bemoeilijkt, doordat uitwijken naar een nieuw perceel (te) gemakkelijk is. Te veel aanbod kan ook leiden tot ongewenste concurrentie tussen partijen die grond uit te geven hebben waardoor lagere grondwaarden kunnen ontstaan en maar deels gevulde bedrijventerreinen. In Zuid-Holland werkt ruim een op de drie werknemers op een bedrijventerrein en de bedrijventerreinen dragen voor ruim 30% bij aan de Zuid-Hollandse economie. Daarmee vormen de bedrijventerreinen een belangrijke drager voor de Zuid-Hollandse economie.

Er is enerzijds een trend naar opschaling vanuit bijvoorbeeld transport en logistiek met grote distributiecentra en anderzijds behoefte aan meer bedrijfsverzamelgebouwen voor kleine, startende ondernemers. De vraag naar bedrijventerreinen gaat steeds verder differentiëren en een deel van het aanbod sluit daar niet goed op aan.

Ook de behoefteraming voor bedrijventerreinen die in de VRM is opgenomen en die meer kwantitatief gericht is, voldoet niet meer. Daarnaast zijn dit cijfers uit 2012 die nodig toe blijken aan revisie. In de visie en het uitvoeringsprogramma vraaggericht bedrijventerreinenbeleid dat in 2016 door Gedeputeerde Staten is vastgesteld, is een nieuwe werkwijze geïntroduceerd die beter aansluit op de huidige werkelijkheid. Daarbij is toen aangekondigd dat er nieuwe behoefteramingen zouden worden opgesteld die meer kwalitatief van aard zijn, mede omdat de sector en de overheden dit nodig hebben om goed hun rol te kunnen blijven vervullen.

In de voortgangsrapportage die in april 2017 is vastgesteld door Gedeputeerde Staten en is besproken met de Statencommissie zijn deze nieuwe behoefteramingen opgenomen. Daarbij is afgesproken dat deze ramingen een bouwsteen zijn voor nog op te stellen regionale visies of strategieën. In deze regionale visies wordt in nauwe samenwerking tussen regio, provincie en bedrijven de kwalitatieve kant nog verder ingevuld.

De kwalitatieve en kwantitatieve behoefteramingen zullen worden opgenomen in de komende wijziging van het Programma ruimte. In een later stadium zullen deze worden verrijkt met de kwalitatieve en kwantitatieve verdiepingsslag die in de regionale visies worden gemaakt. Het Programma ruimte is – anders dan de Verordening ruimte- zelfbindend. Aanpassing van het programma is dus strikt gezien niet noodzakelijk, omdat het mogelijk is gemotiveerd af te wijken van het Programma ruimte. Toch is het vanuit een oogpunt van kenbaarheid van het provinciaal beleid, voor gemeenten en andere belanghebbenden duidelijker als we de nieuwe behoefteramingen opnemen in het programma. Bovendien is het een belangrijke bouwsteen voor toepassingen van de ladder voor duurzame verstedelijking.

2.4. Instrumentarium wonen

De woningmarkt kent de komende jaren een forse opgave. Het beleid van de provincie richt zich in dit verband op (de bevordering van) bovenlokale afstemming door gemeenten via de regionale woonvisies. Uitgangspunt is dat er voldoende aanbod in de verschillende segmenten van de woningvoorraad moet zijn (vraag en aanbod in balans). Dit betekent dat de regionale woonvisies een realistisch kwalitatief en kwantitatief woningbouwprogramma moeten bevatten, inclusief aandacht voor verbetering van de woonmilieubalans en een kader voor de toepassing van de 'ladder voor duurzame verstedelijking' in bestemmingsplannen. Daarnaast vragen we de gemeenten en regio's nu om een passend aanbod voor de doelgroepen van het huurbeleid van het rijk. Afstemming in de regio moet zich niet alleen op aantallen richten, maar moet stimuleren dat het gesprek in de regio over kwaliteiten gaat: de juiste woning op de juiste plek. Ter invulling van het begrip kwaliteit wil de provincie dat in de woonvisies ook rekening gehouden wordt met de volgende aspecten.

1) continuïteit in planning

Na de crisis staan partijen in de startblokken om te bouwen. Tegelijkertijd stevent de demografische ontwikkeling af op een top. Prognoses gaan er van uit dat over tien jaar de vraag naar woningen over een hoogtepunt heen zal zijn. Waarbij de steden waarschijnlijk blijven groeien. De behoefte aan welk type woning op welke locatie wordt daarmee minder duidelijk, zeker voor de langere termijn. Doel is om desondanks tot continuïteit te komen in bouwproductie en woonkwaliteit. De provincie pakt de opgave op om mee te denken in flexibele oplossingen als tijdelijke huisvesting, aanpasbaar bouwen, maar ook in termen van robuustheid tegen wisselende omstandigheden als bijvoorbeeld bouwen voor meerdere functies of doelgroepen.

2) woon-werk relaties

Wonen en werken is steeds minder strikt gescheiden. Thuiswerken en flexwerken zijn inmiddels gangbare begrippen. In binnensteden gedijt een deel van de economie op relaties en netwerken die samenvallen met 'private activiteiten' tot daily urban systems. Kwaliteit van wonen en van werken vallen zodoende steeds meer samen binnen een leefomgeving. Functiemening, nabijheid van voorzieningen en een kwalitatief hoogwaardige omgeving blijken een belangrijke ondergrond voor (de nieuwe) economie met veel kennisuitwisseling. De provincie denkt mee om het wonen doelgericht in te zetten voor agglomeratiekracht en een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving.

3) Differentiatie woningaanbod

Tegenover een tekort aan landelijk en stedelijk wonen, staat een overschot aan suburbaan wonen. Dit overschot bestaat grotendeels uit eenzelfde woningtype: de naoorlogse eensgezinswoning. Tijdens de crisis bleek het grote aanbod aan uniforme woningtypen gevoelig voor prijsontwikkeling. De provincie wil differentiatie van woningtypen (per doelgroep en prijsklasse) stimuleren. In lijn hiermee wil de Provincie tevens aansluiting houden bij maatschappelijke ontwikkelingen als CPO (collectief particulier opdrachtgeverschap), zelfbouw en het veranderende behoeft patroon naar meer 1-persoonshuishoudens en andere gezinssamenstellingen, of vormen van samenwonen. Binnen het grotendeels verstedelijkte landschap van Zuid-Holland kan typologische differentiatie in het wonen tevens bijdragen in de identiteitsvorming van gemeenten en bijdragen aan ruimtelijke en landschappelijke variatie.

Sturingsmogelijkheden en monitoring

In juni 2017 is geïnventariseerd welke bevoegdheden de provincie heeft om bij te sturen en zo nodig in te grijpen als een regionale woonvisie niet of niet geheel aan voldoet aan afgesproken kaders of provinciaal beleid. Om de woningvoorraad en woningbouwontwikkeling per Zuid-Hollandse regio te kunnen volgen, actualiseren gemeenten periodiek hun regionale woonvisie. Aan de hand van die visies gaat de provincie met de regio's in gesprek over het evenwichtig tegemoetkomen aan vraag en aanbod van woningen – zowel koop als huur - en vraagt de provincie inzicht in de uitvoering en nakoming van de afspraken in een woonvisie. De provincie wil nu ook meer gaan kijken naar het aandeel sociale woningbouw (waaronder huurwoningen) in de plannen, en ook hoe die over de gemeenten zijn verdeeld. Mocht dit te ver uit balans zijn dan kan de provincie in het uiterste geval zelf een woonvisie maken die dan leidend is voor het bouwprogramma. Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten hebben afgesproken dat dit middel als 'ultimum remedium' ingezet kan worden. Om de ontwikkeling van het woningaanbod en bouwprogramma's beter te kunnen beoordelen, gaat de provincie haar capaciteit tot monitoring dit jaar uitbreiden.

Bij die monitoring gaat het onder andere om:

- periodiek inzicht in het verloop en samenstelling naar prijssegmenten van de sociale voorraad en naar overige prijssegmenten en woonmilieutypering;
- de relatie met uitgangspunten van de Huisvestingswet, en inzicht in de spreiding van de sociale voorraad over de regio(gemeenten).

Het beoogde verbeteren van de sturingsinformatie gebeurt onder andere door het verstrekken door gemeenten/regio's van de volgende informatie in de Planmonitor Wonen verplicht te stellen:

- gegevens over ontwikkeling aantal woningzoekenden in relatie tot het aantal verhueringen verzamelen;
- gegevens over dPi (de prognose-informatie woningcorporaties) en IBW (indicatieve bestedingsruimte woningcorporaties).

De sturingsmogelijkheden en monitoring zoals hierboven omschreven kunnen worden vertaald naar de diverse beleidsproducten van het omgevingsbeleid.

2.5. Energietransitie

Het is wenselijk het huidige beleid ten aanzien van energie te verduidelijken naar aanleiding van een verkenning zonne-energie en ervaringen uit de praktijk. Het gaat om relatief kleine wijzigingen.

Voor zonne-energie betekent dit een verduidelijking van de voorkeurslocaties voor zonne-velden. In alle gevallen gaat de voorkeur uit naar dubbel ruimtegebruik. De voorkeursvolgorde is: 1. Zon op dak 2. Voorkeurslocaties 3. Experimenteerruimte. Ruimte voor zonnevelden in de open agrarische ruimte, is voornamelijk beperkt tot experimenten. De voorkeurslocaties en de inrichtingsmogelijkheden van deze locatie worden nader toegelicht.

Bij windenergie gaat de aanpassing over verduidelijking van de uitgangspunten van het plaatsingsbeleid in de visie op basis van de eerdere plaatsingsvisie en een maatwerkoplossing voor de hoogtebeperking in de verordening.

Ontwikkelingen op het gebied van bodemenergie, waaronder recente initiatieven voor mogelijke gaswinning, kunnen aanleiding geven tot het mogelijkerwijs aanpassen van het provinciale beleid. Dit mede in het licht van de motie van Provinciale Staten op 28 juni 2017.

Daarnaast zal onderzocht worden of het mogelijk is bij nieuwbouw of nieuw ruimtegebruik nu al de voorwaarde 'energie- en klimaatneutraal' te stellen. Met name bij woningen zou 'nul op de meter' als voorwaarden gesteld kunnen worden.

2.6. Vraagstukken met betrekking tot bebouwing in het buitengebied

Enkele vraagstukken die zich voordoen met betrekking tot bebouwing in het buitengebied zullen in samenhang worden opgepakt.

Vrijkomende agrarische bebouwing

Mede als gevolg van de voortdurende schaalvergroting in de landbouw, komen steeds meer voormalige agrarische bedrijfscomplexen leeg te staan. In de zomer van 2017 is een onderzoek hiernaar afgerond. Doel van het onderzoek is inzicht krijgen in de aard en omvang van de problematiek van de vrijkomende agrarische bedrijfscomplexen in Zuid-Holland voor de komende jaren. Een ander doel is het aanreiken van mogelijke oplossingsrichtingen en instrumenten. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zal worden bezien of aanpassing van het provinciaal beleid of de provinciale regels nodig is. Het huidige beleid laat echter al veel ruimte voor functiewijziging van vrijkomende agrarische bebouwing, binnen het kader voor ruimtelijke kwaliteit. Daarom zal tevens bezien worden of het wenselijk of nodig is dat de provincie een andere, meer betrokken rol, gaat vervullen.

Caravanstallingen in kassen

De Verordening ruimte 2014 sluit functiewijziging van voormalige kassen uit. De gedachte hierachter is dat kassen een beperkte levensduur hebben met een grote impact op de openheid van het landschap. Voor leegstaande verspreide kassen (buiten de glastuinbouwgebieden) verdient sanering daarom de voorkeur boven hergebruik voor andere functies of zelfs verduurzaming van de bebouwing door omzetting van glas naar gebouwen.

Voor leegstaande kassen binnen het glastuinbouwgebied is de belangrijkste reden dat functiewijziging ten koste kan gaan van het functioneren van het glastuinbouwgebied als geheel. De beschikbare ruimte voor de glastuinbouw en daaraan gerelateerde functies wordt beperkt en ook de toekomstige ontwikkeling van het glastuinbouwgebied, bijvoorbeeld de mogelijkheden voor herstructurering, kan belemmerd worden.

Toch komt in de praktijk functiewijziging van kassen, zowel binnen als buiten de glastuinbouwgebieden, veelvuldig voor, met name de vestiging van caravanstallingen. In een aantal gevallen heeft de provincie hieraan meegewerkt, omdat sprake was van bijzondere omstandigheden.

Hiervoor is dan ontheffing van de verordening nodig. Omdat de ontheffingsbevoegdheid is voorbehouden aan uitzonderlijke situaties, is het wenselijk te bezien of aan de gemeenten (onder voorwaarden) meer ruimte kan worden geboden voor een afweging op lokaal niveau.

Het onderwerp caravanstallingen is eerder geagendeerd voor de Actualisering 2016 van de Visie ruimte en mobiliteit. Dit heeft echter niet geleid tot een beleidsaanpassing, vanwege het belang om de glastuinbouwgebieden te behouden voor glastuinbouw en vanwege het belang om leegstaande kassen buiten de glastuinbouwgebieden te saneren. Deze algemene beleidsuitgangspunten staan daarom nu niet opnieuw ter discussie. Wel zal worden bezien onder welke voorwaarden –naast ruimtelijke kwaliteit- de gemeente in bijzondere omstandigheden kan afwijken van deze algemene beleidsuitgangspunten, mede gelet op het grote aantal afwijkingssituaties. Meer lokale afwegingsruimte sluit bovendien aan op de uitgangspunten van de Omgevingswet.

Grootschalige recreatieve bebouwing

Nieuwe grootschalige recreatieve ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied, zoals verblijfsrecreatiecomplexen, jachthavens en golfbanen, hoeven op grond van het provinciaal beleid alleen te voldoen aan voorwaarden met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit. Deze ontwikkelingen vallen niet onder de ladder voor duurzame verstedelijking, omdat het niet gaat om stedelijke ontwikkelingen. Vanuit het oogpunt van goede ruimtelijke ordening lijkt het echter nodig om de onderbouwing van de behoefte en regionale afstemming hierover verder te verbeteren, onder andere door het provinciale beleid op dit punt aan te vullen.

2.7. Projecten Crisis- en Herstelwet

In het kader van de Crisis- en Herstelwet zijn projecten aangewezen, waarbij in afwijking van bestaande wet- en regelgeving kan worden geanticipeerd op de Omgevingswet. Het gaat om verschillende categorieën van projecten, waarbij telkens is aangegeven van welke bepalingen kan worden afgeweken. Het aantal aangewezen projecten zal in aanloop naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet alleen maar toenemen. Het zou ongewenst zijn als belemmeringen die zijn weggenomen met de aanwijzing als project onder de Crisis- en Herstelwet, nog wel worden opgeworpen door provinciaal beleid of provinciale regels. Tot op heden is daar nog niets van gebleken, maar onderzocht zal worden of het wenselijk is voor dit soort situaties een afwijkmogelijkheid op te nemen in de Verordening ruimte.

2.8. Kaartwijzigingen en overige wijzigingen

Er zijn meerdere aanleidingen voor (kleine) aanpassingen op kaarten en in teksten van visie, programma en/of verordening.

- Aanpassing begrenzing contour boom- en sierteeltgebied van de Greenport Boskoop; enkele percelen zijn niet meer geschikt voor de duurzame ontwikkeling van sierteelt.
- Aanpassing begrenzing Natuurnetwerk Nederland (NNN), onder andere voor wat betreft uitwerking begrenzing Krimpenerwaard.
- Aanpassing begrenzing sciencepark Erasmusuniversiteit (Rotterdam) overeenkomstig het recent vastgestelde bestemmingsplan. De provincie heeft daarbij ingestemd met een kleine uitbreiding van het kantoreengebied.
- Aanpassing begrenzing glastuinbouwgebieden, in verband met ontwikkelingen of aanpassing aan feitelijke situatie.
- Mutaties op de 3 ha kaart, mede naar aanleiding van verzoeken van gemeenten.

- Aanpassing van de aanduiding van een tweetal jachthavens en een camping in de gemeente Lisse.
- Toevoegen Schieoevers Noord (Delft) als transformatiegebied in het Programma ruimte.
- Verduidelijking van het beleid voor huisvesting van arbeidsmigranten in het Programma ruimte.

Deze opsomming is voorlopig. In het ontwerp kunnen nog aanpassingen worden toegevoegd.

3. Relatie met andere wijzigingen van visie, programma's of verordening

Naast deze startnotitie lopen er nog twee andere procedures met betrekking tot wijziging van de Visie ruimte en mobiliteit, het Programma ruimte en de Verordening ruimte.

Herziening intensieve veehouderij (sluitstuk Actualisering 2016)

De Actualisering 2016 van de Visie ruimte en mobiliteit, het Programma ruimte en de Verordening ruimte, is in december 2016 vastgesteld door Provinciale Staten. De besluitvorming over het onderdeel 'intensieve veehouderij' is uitgesteld, omdat er nog overleg liep met de sector hierover. Naar verwachting zullen Gedeputeerde Staten in het derde kwartaal van 2017 een voorstel voor aanpassing van beleid en regels over intensieve veehouderij, ter vaststelling voorleggen aan Provinciale Staten. Vaststelling door Provinciale Staten zal naar verwachting plaatsvinden in het vierde kwartaal van 2017.

Herziening windenergie

In het voorjaar van 2017 heeft het ontwerp van de herziening windenergie ter inzage gelegen. De herziening heeft betrekking op windenergielocaties in het gebied van de voormalige stadsregio Rotterdam en enkele daarbuiten. Gedeputeerde Staten zullen in het derde kwartaal van 2017 een voorstel over de windenergielocaties, ter vaststelling voorleggen aan Provinciale Staten. Vaststelling door Provinciale Staten zal naar verwachting plaatsvinden in het vierde kwartaal van 2017.

4. PlanMER

In het kader van de vaststelling in 2014 van de Visie ruimte en mobiliteit (VRM) is een planMER opgesteld, alsmede een aanvulling op het planMER. Het planMER is afgestemd op het strategische karakter en de bovenregionale schaal van de VRM. Inmiddels zijn er enkele partiële wijzigingen van de VRM vastgesteld. Voor deze partiële wijzigingen is geen afzonderlijk planMER opgesteld omdat de impact van deze wijzigingen en de veranderingen ten opzichte van de VRM niet groot waren en de wijzigingen geen MER-plichtige onderdelen betroffen.

Voor de onderwerpen die deel uitmaken van deze startnotitie geldt hetzelfde als voor de al eerder vastgestelde partiële wijzigingen. Uitwerking en beoordeling in een planMER heeft daarom weinig meerwaarde. Het opstellen van een planMER wordt daarom achterwege gelaten.

Voor de partiële herziening windenergie, waarvoor thans ook een procedure loopt, is wel een planMER opgesteld. Omdat het hier gaat om een afweging tussen meerdere locaties, heeft een planMER voor die herziening een duidelijke meerwaarde.

5. Procedure

Conform de protocolafspraken leggen Gedeputeerde Staten bij de aanvang van een actualiserings- of herzieningsprocedure van de Visie ruimte en mobiliteit en de bijbehorende programma's en verordening, een startnotitie ter vaststelling voor aan Provinciale Staten.

Tevens is in de protocolafspraken aangegeven dat het ontwerp door Gedeputeerde Staten voor eenieder ter inzage wordt gelegd, na bespreking van het ontwerp in de Statencommissie Ruimte en Leefomgeving.

Planning

<i>Wat</i>	<i>wie</i>	<i>wanneer</i>
Vaststellen startnotitie	PS	13 september 2017
Vaststellen ontwerp	GS	03 oktober 2017
Bespreken ontwerp	Statencommissie RenL	29 november 2017
Ter inzage leggen ontwerp	GS	december 2017 /januari 2018
Vaststellen Nota van Beantwoording	GS	februari 2018
Hoorzitting	PS	maart 2018
Vaststellen wijziging	PS	april 2018